

Perustuslakivaliokunta

Torstai 7.5.2020 klo 8.00—12.45 ja 13.30—14.04

Läsnä

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Antti Häkkänen kok (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11)
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Maria Guzenina sd (1, 2, 3, 4, 9, 10, 11)
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Hilikka Kemppe kesk
jäsen Mikko Kinnunen kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11) (8 osittain)
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Markus Lohi kesk (1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11)
jäsen Mats Löfström r
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Wille Rydman kok (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
jäsen Heikki Vestman kok (3, 4, 5, 6, 7)
jäsen Tuula Vätäinen sd (1, 2, 3, 4, 5)
varajäsen Sanna Antikainen ps (1, 2, 3)
varajäsen Johannes Koskinen sd (1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
varajäsen Leena Meri ps (4, 5)
varajäsen Sari Tanus kd
varajäsen Juhana Vartiainen kok (1, 2, 3, 4)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 17 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin täysilukuiseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Perustuslain 115 §:n mukainen muistutus ulkoministeri Pekka Haaviston virkatoimen lainmukaisuuden tutkimisesta

Muu asia M 4/2019 vp

Pöytäkirja PeVP 33/2020 vp

Perustuslakivaliokunta päätti 19.2.2020 pyytää valtakunnansyyttäjää ryhtymään toimenpiteisiin esitutinnan toimittamiseksi asiassa rajoitetusti. Pyyntö koski ulkoministerin menettelyä ulkoministeriönkonsulipäällikön virkajärjestelyissä. Asiassa tuli selvittää, onko konsulipäällikön pysyminen kannassaan johtanut siihen, että hänet on pyritty siirtämään uusiin tehtäviin epäasiallisin perustein ja onko menettelyn tarkoituksena ollut vaikuttaa konsulipäällikön päätöksentekoon, ja onko virkajärjestelyn valmistelumenettely ollut lainmukainen.

Poliisilain 4 luvun 2 §:n mukaan poliisilla on päällystöön kuuluvan poliisimiehen pyynnöstä oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä poliisille kuuluvan tehtävän suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat maksutta ja salassapitovelvollisuuden estämättä, jollei sellaisen tiedon tai asiakirjan antamista poliisille tai tietojen käyttöä todisteena ole laissa nimenomaisesti kielletty tai rajoitettu. Eduskunta tai sen valiokunta ei ole lainkohdassa tarkoitettu viranomainen tai julkista tehtävää hoitamaan asetettu yhteisö.

Valiokunta on perustuslain 50 §:n 2 momentin nojalla päättänyt asiaan M 4/2019 vp liittyvien eduskunnan työjärjestyksen 43 a §:ssä tarkoitettujen käsittelyasiakirjojen olevan salassa pidettäviä siihen asti, kun asia on valiokunnassa loppuun käsitelty (PeVP 39/2019 vp, § 3).

Turvataksien esitutinnan asianmukaisen toteutumisen valiokunta päätti kuitenkin luovuttaa saamansa professoreiden lausunnot Keskusrikospoliisin käyttöön. Valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä olevat lausunnot on annettu perustuslakivaliokunnan puutteellisenä pitämän aineiston pohjalta. Lisäksi lausunnoissa arvioidaan osin asioita, joita perustuslakivaliokunta ei esitutinnan määrittämisen yhteydessä pitänyt merkityksellisenä.

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) perustamisesta covid-19-epidemian seurauksena (SURE-asetus)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 12/2020 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) perustamisesta covid-19-epidemian seurauksena (SURE-asetus) A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 15 neljä viimeistä virkettä kuulumaan seuraavasti: "Tällöin nykykaudella liikkumavaraa on arviolta 20—30 mrd. euroa vuodessa, joista jo sidottu on valtioneuvoston esittämän arvion mukaan neljännes. Uudesta rahoi-

Pöytäkirja PeVP 33/2020 vp

tuskehyksestä ei ole vielä sovittu. Täten sangen epäselvää ja kyseenalaista on, onko kyseisessä marginaalissa väljyyttä ehdotusten rahoittamiseen, vai onko viittaus lähinnä symbolinen. Eduskunnan päätöksentekoa varten tarvitaan realistinen arvio siitä, mihin asti marginaali riittää erilaisten takausrahastojen katteeksi."

Valiokunta päätti yksimielisesti korvata kappaleen 16 yhdeksännessä virkkeessä olevan sanan "absoluuttisen" sanoilla "kyseessä olevan". Valiokunta päätti myös lisätä kappaleen 16 loppuun uuden virkkeen seuraavasti: "Valiokunta kuitenkin huomauttaa korostaneensa käytännössään paitsi Suomen vastuiden kokonaismäärää myös niiden toteutumisen todennäköisyyttä (ks. PeVL 10/2020 vp)."

Valiokunta päätti yksimielisesti lisätä kappaleeseen 17 sanan "kovin".

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 18 viimeisen virkkeen kuulumaan seuraavasti: "SURE-asetuksen avulla ollaan ilmeisesti luomassa rahastoa, joka ei soveltuisi kaikkien jäsenvaltioiden, kuten Suomen, työttömyysongelmien ratkaisemiseen."

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 20 viimeisen virkkeen kuulumaan seuraavasti: "Käytännössä takausten antaminen muodostuu vallitsevissa oloissa pakolliseksi."

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 25 kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta kuitenkin korostaa, että arviointia vaikeuttaa se, ettei valtioneuvosto ole tarjonnut kokonaisarvioita kaikista koronavirukseen liittyvistä uusista ja ennakoitavista sekä kansallisista että EU-jäsenyyteen kytkeytyvistä taloudellisista vastuista. Kokonaisarvio kasvavista vastuista viime kädessä vaikuttaa siihen, voidaanko koronavirukseen liittyviä järjestelyitä pitää perustuslain mukaisina. Valiokunta edellyttää, että jatkossa käsiteltäessä tällaisia EU-jäsenyyteen liittyviä ehdotuksia valtioneuvoston selvityksissä arvioidaan taloudellisia vastuuta ja riskejä kumulatiivisesti, huomioiden myös jo päätetyt ja lähiaikoina ennakoitavat, päätettäväksi tulevat asiat."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta

Muu asia M 20/2020 vp

Liiteasiakirja Muistio: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta

Asiantuntijalausunto M 20/2020 vp PeV 07.05.2020 strategiajohtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 5

Asiantuntijalausunto M 20/2020 vp PeV 07.05.2020 professori Veli-Pekka Viljanen Asiantuntijalausunto B 5

Asiantuntijalausunto M 20/2020 vp PeV 07.05.2020 professori Tuomas Ojanen Asiantuntijalausunto C 5

Pöytäkirja PeVP 33/2020 vp

Asiantuntijalausunto M 20/2020 vp PeV 07.05.2020 professori Janne Salminen Asiantuntijalausunto D 5

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- alivaltiosihteeri Timo Lankinen, valtioneuvoston kanslia
- lainsäädäntöneuvos Sanna Helopuro, valtioneuvoston kanslia
- strategiajohtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- hallitusneuvos Kirsi Ruuhonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Anne Ilkka, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Jaana Huhta, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Eila Mustonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lääkintöneuvos Katri Makkonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Virva Juurikkala, sosiaali- ja terveysministeriö
- professori Veli-Pekka Viljanen, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite
- professori Janne Salminen, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

6. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn toimivaltuuden käytön jatkamisesta

Muu asia M 21/2020 vp

Liiteasiakirja Muistio: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn toimivaltuuden käytön jatkamisesta

Asiantuntijalausunto M 21/2020 vp PeV 07.05.2020 johtaja Heidi Tahvanainen, sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 6

Asiantuntijalausunto M 21/2020 vp PeV 07.05.2020 professori Veli-Pekka Viljanen Asiantuntijalausunto B 6

Asiantuntijalausunto M 21/2020 vp PeV 07.05.2020 professori Tuomas Ojanen Asiantuntijalausunto C 6

Asiantuntijalausunto M 21/2020 vp PeV 07.05.2020 professori Janne Salminen Asiantuntijalausunto D 6

Valiokunnan mietintöluonnos Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn toimivaltuuden käytön jatkamisesta E 6

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- alivaltiosihteeri Timo Lankinen, valtioneuvoston kanslia
- lainsäädäntöneuvos Sanna Helopuro, valtioneuvoston kanslia
- johtaja Heidi Tahvanainen, sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- neuvotteleva virkamies Merituuli Mähkä, sosiaali- ja terveysministeriö

Pöytäkirja PeVP 33/2020 vp

- professori Veli-Pekka Viljanen, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite
- professori Janne Salminen, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Kokous keskeytettiin kello 12.45 ja sitä jatkettiin kello 13.30.

7. Selvitys eduskunnan perustuslaissa turvatun tiedonsaantioikeuden toteutumisesta

Valiokunnan oma asia O 35/2020 vp

Valiokunta merkitsi saapuneeksi valtiovarainvaliokunnan kannanoton: Todettiin, että valtiovarainvaliokunnalla ei ole ollut perustuslakivaliokunnan tarkoittamia tiedonsaantiin liittyviä ongelmia. Valiokunta päätti, ettei se anna asiasta lausuntoa.

Merkittiin saapuneeksi tiedusteluvalvontavalioikunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

8. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta

Muu asia M 20/2020 vp

Liiteasiakirja Muistio: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta

Valiokunnan mietintöluonnos Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93 ja 94 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käytön jatkamisesta A 8

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

9. Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn toimivaltuuden käytön jatkamisesta

Muu asia M 21/2020 vp

Liiteasiakirja Muistio: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn toimivaltuuden käytön jatkamisesta

Pöytäkirja PeVP 33/2020 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Muu asia: Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädetyn toimivaltuuden käytön jatkamisesta A 9

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti lisätä kappaleen 11 ensimmäiseen virkkeeseen sanan "siinänsä".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on perjantaina 8.5.2020 klo 8.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen